

Vrijwilligheid in christelijk-maatschappelijke organisaties

Het programma omvat drie projecten

Hiermee zijn de achtergronden en het doel van het CSC-programma Vrijwilligheid in christelijk-maatschappelijke organisaties (cmo's) geschetst. Het programma omvat drie lijnen of projecten.

In de eerste lijn gaat het om het versterken van het vrijwilligersbeleid van de cmo's, hun capaciteiten om nieuwe vrijwilligers te werven en om de vrijwilligers in de organisatie te motiveren en te behouden.

In de tweede lijn staat centraal het tot stand brengen van nieuwe kaders voor vrijwilligerswerk in de stad, in wisselende verbanden tussen diverse cmo's en de lokale kerken; een nieuwe presentie van christelijk-sociaal engagement in de urbane samenleving.

En in de derde lijn wordt het thema vrijwilligheid als het ware "opgerekt" tot dat van engagement van mensen binnen en buiten, met de doelen en het werk van de cmo.

Project 1: Vrijwilligersbeleid in christelijk-maatschappelijke organisaties

De eerste lijn betreft het versterken van het vrijwilligersbeleid van cmo's.

Hieraan ligt ten grondslag de constatering dat diverse cmo's niet over voldoende kennis, deskundigheid, vaardigheden en instrumenten beschikken om een adequaat vrijwilligersbeleid te kunnen formuleren en uitvoeren. Daardoor schieten ze tekort, of worden kansen gemist, bij het motiveren en werven van nieuwe vrijwilligers, en bij het begeleiden en trainen, het inzetten en vasthouden van vrijwilligers. Andere cmo's hebben die kennis en kundes wel, of hebben innovatieve initiatieven en projecten op dit terrein ontwikkeld.

Het programma faciliteert en organiseert een leer- en trainingsproces, primair op basis van de binnen de christelijk-maatschappelijke beweging voorhanden zijnde capaciteit. Deelnemers zijn de geïnteresseerde organisaties aangesloten bij de Stichting CSC. Het bij elkaar brengen van vraag en aanbod van kennis en kundes, initiatieven en best practices, impliceert dat beiden eerst geïnteriseerd en geregistreerd worden, eventueel ook gesystematiseerd. Wat betreft de vraag: soms moet die eerst nog "gegenereerd" worden, d.w.z. zichtbaar en expliciet gemaakt worden. Centraal in het proces staat: het leren van elkaar, uitwisseling, intervisie, het socialiseren van best practices, zodat we tenslotte met zijn allen kunnen zeggen dat we het goed doen, of althans op het goede spoor zitten.

Een intervisie-werkgroep van betrokken vertegenwoordigers van cmo's stuurt het programma aan. Socires als programma-facilitator ondersteunt bij de opzet en uitvoering, voedt het proces, helpt bij de inzet van externe academische en ervaringsdeskundigen, consolideert de geboekte voortgang en maakt hem toegankelijk.

Project 2: Vrijwilligheid in de stad

In de tweede lijn van het programma ligt de focus op het lokale niveau: Vrijwilligheid in de stad. Beoogd wordt: de opzet van lokale CSC-platforms in diverse (grote en middelgrote) steden.

Het Rotterdamse CSC, dat sinds 1998 succesvol functioneert, staat hiervoor model, als vertrekpunt. In Rotterdam vormt een twaalfstal vertegenwoordigers van lokaal werkende cmo's en kerken het bestuur van een stichting die in de stad allerlei sociale projecten uitvoert en daarbij de personele (vrijwilligers) en materiele steun van derden weet te mobiliseren. Typerend

voor de Rotterdamse CSC zijn haar gerichtheid op problemen van achterstand en uitsluiting; haar praktische, oplossingsgerichte inslag; en de open verbindingen naar derden, met name de lokale overheid en het lokale bedrijfsleven. De praktische inslag (hetgeen impliceert een lage drempel voor potentiële deelnemers) en de territoriale beperking (wij-gevoel, inzet voor onze stad; maar ook: toegang tot relevant lokaal netwerk) vormen hier de succesfactoren, waar het gaat om participatie en engagement van (nieuwe) vrijwilligers.

Met de decentralisatie van het sociale en vrijwilligersbeleid van de overheid naar het gemeentelijke niveau wordt deze tweede lijn actueler en relevanter; lokale CSC's kunnen de wind meekrijgen.

Voor de opzet van dergelijke platforms zullen door de CSC-organisaties lokale afdelingen of in betreffende steden woonachtige leden benaderd worden, evenals de lokale kerken. Het ownership zal wel vanaf het begin nadrukkelijk bij de lokale betrokkenen gelaten worden. In overleg met diverse betrokkenen zal worden nagegaan in welke steden de eerste initiatiefgroepen van start kunnen gaan. Genoemd zijn o.m. Amersfoort, Zoetermeer, Utrecht en Amsterdam.

Project 3: "Engagement van binnen en buiten"; vernieuwing van christelijk-maatschappelijke organisaties

3. De derde projectlijn is de meest omvattende van de drie: Engagement van binnen en van buiten. Ze biedt ook een soort kader voor de eerste twee, want situeert vrijwilligheid in het bredere concept van engagement; het engagement zowel van de mensen binnen als die van buiten, met de doelen en het werk van de cmo. Tevens wordt zo het verband gelegd met het nagestreefde revitaliseringsproces van cmo's - als organisaties (professioneel, transparant, accountable), als maatschappelijke organisaties (value based, gebaseerd op vrijwillig engagement) en als christelijke organisaties (faith based, gebaseerd op waarden die gerelateerd worden aan christelijk geloven).

Eén onderdeel van deze projectlijn zal gevormd worden door een wetenschappelijk onderzoek, uit te voeren in samenwerking met de Faculteit Sociaal Culturele Wetenschappen van de VU (Prof. Dr. W. Koot en Dr. F. Kamsteeg). Het onderzoek zal nadrukkelijk ook praktische relevantie moeten hebben, gericht op de concrete beleidsvoering van cmo's; goed overleg tussen de verschillende betrokkenen is geboden. Behalve Dr. Kamsteeg zullen ook enkele AIO's en doctoraalstudenten intensief bij de uitvoering van het onderzoek betrokken worden.

In het gevoerde overleg tussen betrokkenen kwam het idee naar voren om het onderzoek ter financiering voor te leggen aan de NWO (in het onderzoeksprogramma Bestuur in Beweging). Het doorgaan van het onderzoek hoeft echter niet af te hangen van deze financiering.